യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 19✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ജീവബീജം/ പരം/ ബ്ര+ഹ്മ സർവ+ത്ര ഖമിവ+ സ്ഥിതമ് .
തേന ജീവോ-ദര-ജഗ+ത്യപി/ ജീവോ്സ്(തി-അ)നേ-കധാ .. 1

ചി+ദ്ധ-നൈക-ഘനാ+ത്മ+ത്വാജ്-ജീവാ+ന്തർ/ജീവ-ജാതയഃ .
കദലീ-ദല-വ+ത്സ+ന്തി കീടാ ഇവ ധരോ-ദരേ .. 2

യോ യോ നാമ യഥാ+ ഗ്രീഷ്മേ ക+ല്പ+സ്വേദാദ്/ഭവേത്/കൃമിഃ .
യ+ദ്യദ്-ദൃ+ശ്യം/ ശു+ദ്ധ-ചിത്ഖംൻ ത+ജ്ജീവോ ഭവതി+ സ്വതഃ .. 3

യഥാ യഥാ യത+ന്തേ തേ ജീവകാഃസ് സ്വാ+ത്മ-സി+ദ്ധയേ .
തഥാ തഥാ ഭവ+ന്ത്യാശു വിചി+ത്രോ/പാസന-ക്രമൈഃ .. 4

ദേവാ+ന്ദേവ/യജോ യാ+ന്തി യ+ക്ഷാ യ+ക്ഷാന്ത്-വ്രജ+ന്തി ഹി .
ബ്ര+ഹ്മ+ ബ്ര+ഹ്മ-യജോ യാ+ന്തി യദ-തു+ച്ഛംൻ തദാ+ശ്രയേത് .. 5

സ മുക്തോ/ ഭൃഗു-പു+ത്രോ ഹി/ നിർമല+ത്വാഥ്/സ്വസംവ്-വിദഃ .
ബ+ദ്ധഃഫ് പ്രഥമ-ദൃഷ്ടേന/ ദൃ+ശ്യേ-നാശു+ സ്വഭാവതഃ .. 6

ഭുവി ജാതാ പരി+മ്ലാനാ ബാലാ യത്/പ്രഥമം പുരഃ .
സംവിത്/പ്രാപ്നോതി ത+ദ്രൂപാ ഭവ+ത്യന്യാ ന കാചന .. 7

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ജാഗ്രത്-സ്വപ്ന-ദശാ-ഭേദം ഭഗവ+(ൻ-വ)+ക്തു/മർഹസി .
കഥംഞ്ച ജാ+ഗ്രജ്-ജാ+ഗ്രഥ്-സ്യാഥ്/സ്വപ്നോ ജാ+ഗ്രദ്/ഭമഃഖ് കഥമ് .. 8

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

സ്ഥിര+പ്ര+ത്യയ-യു+ക്തംയ് യത്-ത+ജ്ജാ+ഗ്ര/ദിതി ക+ഥ്യതേ .
അ+സ്ഥിര+പ്രത്യയംയ് യഥ്-സ്യാത്-തഥ്-സ്വപ്നഃസ് സമുദാ-ഹൃതഃ .. 9

ജാ+ഗ്ര+ത്ത്വേ+ ക്ഷണ/ദൃഷ്ടഃസ് സ്യാഥ്-സ്വപ്നഃഖ് കാലാ+ന്തരേ സ്ഥിതഃ .
ത+ജ്ജാ+ഗ്രഥ്-സ്വപ്നതാ-മേതി+ സ്വപ്നോ ജാ+ഗ്ര+ത്ത്വ/മൃ+ച്ഛതി .. 10

ജാ+ഗ്ര+ത്സ്വപ്ന-ദശാ-ഭേദോ/ ന+ സ്ഥിരാ+സ്ഥിരതേ വിനാ .
സമഃസ്/ സദൈവ സർവ+ത്ര സമസ്-തോ്നു-ഭവോ്നയോഃ .. 11

സ്വപ്നോ്പി+ സ്വപ്ന-സമയേ+ സ്ഥൈ+ര്യാജ്-ജാഗ്ര+ത്ത്വ-മൃ+ച്ഛതി .
അ+സ്ഥൈ+ര്യാജ്-ജാഗ്ര-ദേവാസ്തേ+ സ്വപ്നസ്/താദൃശ-ബോധതഃ .. 12

സ്വപ്നോ്പി ജാഗ്രദ്/ബു+ദ്ധ്യംശോ/ ജാ+ഗ്ര+ത്ത്വമനു-ഗ+ച്ഛതി .
സ്വപ്നതാ+ സ്വപ്ന-ബു+ദ്ധ്യാ തു/ യഥാ-സംവ്-വേദനം/ സ്ഥിതമ് .. 13

യ+ത്തു യാവത്-സ്ഥിരം ബുദ്ധംൻ തത്താവജ്-ജാ+ഗ്ര-ദുച്യതേ .
ക്ഷണ-ഭങ്/ഗാ+ത്തു ത+ത്സ്വപ്നോ/ യഥാ ഭവതി ത+ച്ഛുണു .. 14

ജീവ-ധാതുഃശ് ശരീരേ്+ന്തർ/വി+ദ്യതേ യേന ജീ+വ്യതേ .
തേജോ വീര്യംഞ്ജ് ജീവധാതു/രി+ത്യാ+ദ്യഭിധ/മങ്ഗ/ യത് .. 15

വ്യവഹാരീ യദാ കായോ മനസാ കർമണാ ഗിരാ .
ഭവേ+ത്തദാ മരു+ന്നു+ന്നോ ജീവ-ധാതുഃഫ് പ്രസർപതി .. 16

തസ്മിൻ/പ്രസർ/പ+ത്യങ്/ഗേഷു/ സർവാ സംവ്-വിദു-ദേതി ഹി .
ദൃഷ്ട+ത്വാത്/പ്രൈതി ചി+ത്താ+ഖ്യ/മ+ന്തർ/ലീന-ജഗദ്/ഭ്രമമ് .. 17

ഈ+ക്ഷണാദിഷു ര+ന്ധ്രേഷു+ പ്രസര+ന്തീ ബഹിർ-മയമ് .
നാനാകാര-വികാ-രാ+ഢ്യം രൂപ-മാത്മനി പ+ശ്യതി .. 18

സ്ഥിര+ത്വാത്-തത്-തഥൈ/വാഥ/ ജാ+ഗ്ര-ദി+ത്യവ-ഗ+മ്യതേ .
ജാഗ്രത്/ക്രമ ഇതി+ പ്രോക്തഃസ് സുഷുപ്/താദി+ക്രമം ശ്രൃണു .. 19

മനസാ കർമണാ വാചാ യദാ+ ക്ഷു+ഭ്യതി നോ വപുഃ .
ശാ+ന്താ+ത്മാ തിഷ്ഠതി+ സ്വ+സ്ഥോ ജീവ-ധാതുസ്/തദാ+ ത്വസൗ..20

സമതാ-മാഗതൈർ/വാതൈഃഹി+ ക്ഷോ+ഭ്യതേ ന ഹൃദമ്/ബരേ .
നിർവാത-സദനേ ദീപോ/ യഥാ്്ലോകൈക-കാരകഃ .. 21

തതഃസ് സരതി നാങ്/ഗേഷു സംവിത്/ക്ഷു+ഭ്യതി തേന നോ .
ന ചേ+ക്ഷണാ/ദീ+ന്യാ-യാതി/ രന്ധ്രാ+(ണി-ആ)യാതി നോ ബഹിഃ .. 22

ജീവോ്+ന്ത-രേവ+ സ്ഫുരതി തൈല-സംവി+ദ്യഥാ തിലേ .
ശീത-സംവി+ദ്ധിമ ഇവ+ സ്നേഹ-സം/വി+ദ്യഥാ ഘൃതേ .. 23

ജീവാ-കാരാ കലാ കാചി+ച്ചിതിഃസ് സ്വ+ച്ഛത-യാ+ത്മനി .
ദശാ-മായാതി സൗഷുപ്തിം/ സൗ+മ്യ-വാതാംവ് വിചേതനാമ് .. 24

ജ്ഞാ+ത്വാ വൈചി+ത്യുപ-രതേ സാ+മ്യംവ് വ്യവ-ഹര+ന്നപി .
ജാഗ്ര+ത്സ്വപ്ന-സുഷുപ്/തേഷു/ സംബുദ്ധസ്/തു+ര്യവാൻഥ്.സ്മൃതഃ .. 25

സുഷുപ്തേ സൗ+മ്യതാംയ് യാതൈഃഫ് പ്രാണൈഃസ് സംചാ+ല്യതേ യദാ .
സ ജീവ-ധാതുഃസ് സാ സംവിത്/തത+ശ്ചി+ത്ത-തയോദിതാ .. 26

സ്വാ+ന്തഃസ് സംസ്ഥ-ജഗ+ജ്ജാലം/ ഭാവാ-ഭാവൈഃഖ് ക്രമ+ഭ്രമൈഃ .
പ+ശ്യതി+ സ്വാന്തരേ-വാശു+ സ്ഫാരം ബീജ ഇവ+ ദ്രുമമ് .. 27

ജീവ-ധാതു+ര്യദാ വാതൈഃഖ്/ കിംചിത്-സംങ്ക്ഷു+ഭ്യതേ/ ഭൃശമ് .
തതോ്ഽ+സ്മ്യഹം/ സുപ്ത ഇതി/ പ+ശ്യ+ത്യാത്മനി ഖേ ഗതിമ് .. 28

യദാമ്/ഭസാ+ പ്ലാ+വ്യതേ്ഽസൗ തദാ വാ+ര്യാദി-സംഭ്രമമ് .
അന്തരേ-വാനു-ഭവതി+ സ്വാമോദംങ്ക് കുസുമംയ് യഥാ .. 29

യദാ പി+ത്താ-ദിനാ+ക്രാന്തസ്/തദാ+ ഗ്രീഷ്മാദി/സംഭ്രമമ് .
അന്തരേ-വാമു/ഭവതി+ സ്ഫാരം/ബഹി-രിവാ-ഖിലമ് .. 30

ര+ക്താ-പൂർണോ രക്തവർണാ+ന്ദേശാൻ/കാലാൻ-ബഹി+ര്യഥാ .
പശ്യ+ത്യനു-ഭവാ+ത്മത്വാത്-ത+ത്രൈവ ച നിമ+ജ്ജതി .. 31

സേവതേ വാസനാംയ് യാംൻ താം/ സോ്ഽ+ന്തഃഫ് പ+ശ്യതി നി+ദ്രിതഃ .
പവന+ക്ഷോഭിതോ ര+ന്ധ്രൈർ/ബഹി-ര+ക്ഷാ-ദിഭി+ര്യഥാ .. 32

അനാ+ക്രാന്തേ+ന്ദ്രിയ+ച്ഛി+ദ്രോ യതഃഹ+ ക്ഷുബ്ധോ്ഽ+ന്ത-രേവ സഃ .
സംവി-ദാനു-ഭവ+ത്യാശു/ സ+ സ്വപ്ന ഇതി കഥ്യതേ .. 33

സമാ+ക്രാ+ന്തേ+ന്ദ്രിയ+ച്ഛിദ്രോ/ യഃഹ+ ക്ഷുബ്ധോ വായുനാ യദാ .
പരി-പ+ശ്യതി ത+ജ്ജാഗ്ര/ദിത്യാ-ഹുർ/മുനി-സ+ത്തമാഃ .. 34

ഇതി വിദിത-വതാ+ ത്വയാധു-നാന്തഃഫ്
പ്രഥിത-മഹാ-മതി-നേഹ സ+ത്യ-താ+ഖ്യാ .
അസതി ജഗതി നൈവ ഭാവ-നീയാ
മൃതി-ഹതി-സംഹൃതി-ദോഷ-ഭാവ-നീ യാ .. 35

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേ +സ്ഥിതിപ്രകരണേ ജാഗ്ര+ത്സ്വപ്ന-സുഷുപ്തി-തുരീയ+സ്വരൂപ-വിചാരോ നാമൈ-കോന-വിംശഃസ് സർഗഃ .. 19 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
12.10.2023